יא א ב מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ג:

יב ג טוש"ע יו"ד סי' קץ סעי' נג:

יג ד מיי' שם הל' נג ועיי' בכ"מ סמג שם טוש"ע שם סעי' ו ועיי"ש:

יד ה ו מיי' שם הל' נד ועי' בכ"מ טוש"ע שם סעי' נו:

טו ז מיי' שם הל' נג טוש"ע שם סעיף נב:

תורה אור

כאן למפרע כאן להבא מכל מקום קשיא אמר רבינא לא קשיא הכי קאמר השאילה חלוקה לנכרית בעלת כתם הרי זו תולה בה והא או ליושבת על הכתם קתני הכי קאמר או ליושבת על דם טוהר בעלת כתם תולה בה: שלש שלבשו כו' שהיה ר' נחמיה כו': אמר רב מתנה מ"ט דר' נחמיה דכתיב °ונקתה לארץ תשב כיון שישבה לארץ נקתה: ישעי' ג אמר רב הונא אמר רבי חנינא *מטהר היה רבי נחמיה אפילו באחורי כלי חרס פשיטא מהו דתימא ליגזור גבו אטו תוכו קמ"ל אמר אביי מטהר היה ר' נחמיה בבמטלניות שאין בהן שלש על שלש דלא חזיין לא לעניים ולא לעשירים דרש רב חייא בר רב מתנה משמיה דרב הלכה כר' נחמיה אמר ליה רב נחמן אבא תני מעשה בא לפני חכמים וטמאום ואת אמרת הלכה כרבי נחמיה מאי היא דתניא ישתי נשים שהיו טוחנות ברחיים של יד ונמצא דם תחת הפנימית שתיהן טמאות תחת החיצונה החיצונה טמאה והפנימית טהורה בינתים שתיהן טמאות [א] היה מעשה ונמצא דם על שפתה של אמבטי ועל עלה של זית בשעה שמסיקות את התנור ובא מעשה לפני חכמים וטמאום תנאי היא דתניא ר' יעקב מטמא ורבי נחמיה מטהר והורו חכמים כרבי נחמיה: **מתני'** *דשלש נשים שהיו ישנות במטה אחת ונמצא דם תחת אחת מהן כולן טמאות הבדקה אחת מהן ונמצאת טמאה היא טמאה ושתיהן טהורות ותולות זו בזו ואם לא היו ראוין לראות רואין אותן כאילו הן ראויות: **גמ'** אמר רב יהודה אמר רב והוא שבדקה עצמה בשיעור וסת סבר לה כבר פדא דאמר כל שבעלה בחטאת טהרותיה טמאות בעלה באשם תלוי טהרותיה תלויות בעלה פטור טהרותיה טהורות ורבי אושעיא אמר אפילו בעלה בחטאת טהרותיה תלויות בשלמא התם איכא למימר שמש עכביה לדם [אבל] הכא אם איתא דהוי דם מאן עכביה א"ר ירמיה משל דר' אושעיא למה הדבר דומה לילד וזקן שהיו מהלכין בדרך כל זמן שהיו בדרך ילד שוהא לבא נכנסו לעיר ילד ממהר לבא ואמר אביי משל דר' אושעיא למה הדבר דומה לאדם שנותן אצבע בעין כל זמן שאצבע בעין דמעה שוהא לבא נטל האצבע דמעה ממהרת לבא: ותולות זו בזו: ת"ר כיצד תולות זו בזו עוברה ושאינה עוברה תולה עוברה בשאינה עוברה מניקה ושאינה מניקה תולה מניקה בשאינה מניקה זקנה ושאינה זקנה תולה זקנה בשאינה זקנה בתולה ושאינה בתולה תולה בתולה בשאינה בתולה היו שתיהן עוברות שתיהן מניקות שתיהן זקנות שתיהן בתולות זו היא ששנינו לא היו ראויות לראות רואין אותן

כאילו

כאן למפרע. לענין טומאת מפרע תולין דלא מקלקלה לה בהכי ולא תטמא למפרע אבל מכאן ולהבא אין תולה דמקלקלה לה ומאי חזית דמקלקלה לה טפי מינה: מכל מקום קשיא. דלרבנן שמעינן תולין וקשיא לבר ליואי: אמר רבינא. תריץ רישא וסיפא הכי ולא תקשי לבר ליואי: לנכרית בעלת הכתם הרי זו תולה בה. כלומר לנכרית הרואה הרי בעלת הכתם זו תולה בנכרית: והא או ליושבת קתני. והך לאו יושבת היא דהא השתא היא דאישתכח עלה ויושבת משמע שהתחילה למנות שבעת ימים: הכי קאמר. השאילה חלוקה לנכרית או לישראלית יושבת על דם טוהר דדמיה טהורין ואין כאן קלקול הרי בעלת כתם תולה בה: אטו תוכו. דדבר המקבל טומאה הוא ומקבל גזרת כתמים לטמא אשה מדרבנן: פנימית. שאצל הרחיים: שתיהן טמאות. שחיצונה דוחקת עצמה להתקרב אל הרחיים ועוברת ונכנסת (א)למעמדה הפנימית הילכך שתיהן עברו שם ולא ידעינן מהי נפל: הפנימית טהורה. שהפנימית אינה מתרחקת מן הרחיים ליכנס במעמד החיצון: אמבטי. מרחץ שהיו באות לרחוץ: וטמאום. והא עלה של זית דלא מקבל טומאה ומקבל כתמים ומדקתני והביאום לפני חכמים מכלל דרבים פליגי עליה: תנאי היא. דאיכא תנא דתנא דיחידאה פליג עליה ורבנן מודו ליה: **מתני'** ותולות זו בזו. בגמרא מפרש לה שאם היתה האחת מעוברת תולה הדם בשאינה מעוברת והיא טהורה: ואם לא היו ראויות וכו'. בגמ' מפרש שאם היו כולן מעוברות או כולן מניקות כולן טמאות כאילו ראויות לראות דאמרן דם מינייהו נפק: **גמ'** והוא שבדקה עצמה כשיעור וסת. של מילתא הילכך ממוקין האי דם בידיה ואינך טהורות: כבר פדא דאמר כל שבעלה בחטאת כו'. אשה שנתעסקה בטהרות ופרשה ורואה דם כשיעור וסת דלגבי בעלה כי האי שיעורא הוי בעלה בחטאת דמוקין האי דם בשעת בעילה והאי הכא נמי מוקין ליה בהאי בשעת עסיקתה בהנך טהרות וטהרות טמאות ודאי ושורפין (ג)ואינו כאמר מעת לעת לתלות: בעלה באשם תלוי. אם לאחר שפירשה מן הטהרות שהתה כדי שתרד מן המטה ותדיח פניה דאי לגבי בעלה בכי האי שיעורא הוי בעלה באשם תלוי דספק דם הוה בשעת ביאה ספק בתר הכי ה"נ ספק הוא אי הוה דם בשעת טהרות אי לאו טהרותיה תלויות: בעלה פטור. כגון ששהתה יותר מכן דלגבי בעלה פטור דאפי' אשם תלוי ליכא דמוקי' להאי דם לאחר ביאה הכא נמי טהרותיה טהורות ולית ליה לבר פדא טומאה מעת לעת כשמאי דאמר [ב] דיין שעתן או כארבע נשים שאמרו דיין שעתן [ג] ומתני' נמי דקתני היא טמאה וכולן טהורות אלמא ודאי בדידה מוקין דמטהרינן להנך אלמא כבר פדא הוא דמשוי לטהרות טומאה ודאית היכא דבדקה שיעור וסת ולא כר' אושעיא דאמר אפי' בעלה בחטאת טהרותיה תלויות ואפי' כשיעור וסת לית ליה טומאה ודאית: בשלמא התם. גבי בעילה כי ראתה כשיעור וסת אמרינן בשעת ביאה הוה דם והאי דלא אתא עד השתא שמש עכביה אבל גבי טהרות אם איתא דהוה דם בשעת טהרות מאן עכביה הילכך ודאי טומאה ליכא אלא גזרת מעת לעת מדרבנן: משל דר' אושעיא. דאמר שמש מעכב את הדם: ילד שוהא לבא. הולך בנחת וממתין לזקן: נכנסו לעיר. ונפרדו זה לצד ביתו וזה לצד ביתו אז הילד ממהר לבא: עוברה. דמיה מסולקין וכן מניקה וזקנה. בתולה האי בתולה בתולת דמים שלא ראתה מימיה ואפילו היא נשואה קרי לה בתולה להכי כדאמרינן בפרק קמא (לעיל דף ח:):

כאילו

כאן למפרע כאן להבא. פרש"י למפרע בהכי ולא תטמא למפרע להבא אינה תולה בבעלת כתם בגוי שלא דמקלקלה לה ומאי חזית דמקלקלה לה לכך טפי מינה וקשה תימה שגמלה זה הכתם בחברתה למלאן ומפרש הר"י למפרע אם בעלת הכתם הבירה בבתמה ואח"כ לבשה היא וחברתה חלוק ונמצא בה כתם תולה בה כיון שכבר הבירה בטומאה קודם שבא הספק בשחיקן כאן להבא שלבשו שתיהן חלוק ונמצא בו כתם ולא נודע ממי הוא ואח"כ לבשה חלוק ונמצא בו כתם אע"ג שהיא והאי טמאה ע"י כתם שלה תולה ולא נודע בה עד אחר שאירע בה ובחברתה הספק אינה תולה ויש לפרש לשון הש"ס איפכא למפרע אין תולין ולהבא תולין וקרי למפרע ולהבא לשאלת החלוק אם שאלת החלוק היה למפרע קודם שבעלת החלוק הבירה כתמה ולהבא ששאלת החלוק שמתחו אירע הספק בשחיקן היתה אחר מציאת הכתם של בעלת הכתם תולין והיא היא: **במטלניות** שאין בהן שלש על שלש. והכא לא פריך פשיטא כמו לעיל דגזכתוס פרק דם הנדה (דף נד.) *משמע דאי חשיב עלייהו ויהדם מקבלים טומאה: **והוא** שבדקה עצמה כשיעור וסת. לאו דוקא בדקה אלא קנחה כדאמר בפ"ק (לעיל דף יב.) דלא משכחת בדיקה כשיעור וסת: **בעלה** פטור טהרותיה טהורות. פ"ה ולית ליה טומאה מעת לעת כשמאי או נמי כד' נשים שאמרו דיין שעתן ועוד י"ל באשה שיש לה וסת או נמי בתולין שאין בהן טומאה מעת לעת: **אימא** שמש עכביה לדם אבל הכא ס'. וא"ת כיון דיכול להיות דאע"ג דנמצא כשיעור וסת שלא היה דם בשעת ביאה אם כן אמאי בעלה בחטאת הא ספק הוא וי"ל כיון דרוב פעמים בא מקודם ותשמיש הוליכו לתלוי בעיכוב שמש שמא מן התורה: **עוברה** ושאינה עוברה ס'. אור"י דווקא בכך פליגא דקאמר הש"ס תולין אבל יש לה וסת דמסולקת בדמים דהא אמרינן בה דיה שעתה אינה תולה באין לה וסת וכן יש לה וסת ולא הגיע שעת וסתה אין תולה בהגיע שעת וסתה:

אמר

תוספי הרא"ש

כאן למפרע כאן להבא. פרש"י דלמפרע תולה דלא מקלקלא בהכי אבל מכאן ולהבא (לא) [קא] מקלקלא לה. ולא מחוורא לתלות בהפרשת לתפאין. ונראה כפי' הר"י ורבי' כאן למפרע כגון שבשעה שלבשה השניה החלוק עדיין לא היתה הראשונה טמאה משום כתם ולאחר כך מצאה כתם בחלוק אחר אינה תולה בה כיון דבשעת מציאת הכתם לא היתה הראשונה טמאה משום כתם אע"ג דאתלאי מילתא השתא שהיתה טמאה באותה שעה (א) אינה תולה: כאן להבא. כגון שלבשה השניה החלוק היתה הראשונה טמאה משום כתם שמצאה בחלוק אחר הרי זו תולה בה כיון דמעיקרא יכולה לתלות מכאן ולהבא: באחורי כלים. מכאן ראיה שאין לפרש הא דאמרי' בפ' על אלו מומין נטמא גבו לא נטמא תוכו הא גבו טמא ראב"צ אומר מטהר ר' נחמיה ומאי פריך פשיטא אלא אף גבו לא נטמא: מטהר היה ר' נחמיה אף במטלניות שאין בהן ג' על ג'. ואע"ג דאתו מכח דבר המקבל טומאה דמדאו' טמא משלין לטבך חוכה: זה היה מעשה. כלומר כיוצא בזה היה מעשה שנמצא דם על שפתה של אמבטי ושל עלה של זית במקום שהיו שתיהן ראוין לעבור: כל שבעלה פטור טהרותיה טהורות. פרש"י כב"ש דאמר דיין שעתן או כד' נשים או נמי בשיש לה וסת או נמי לתולין. ור' אושעיא אמר (אף) אפי' בעלה בחטאת טהרותיה תלויות ולית ליה לר' אושעיא הא דאמר רב הונא והוא שבדקה כשיעור וסת ראוי חילוק [בין כשיעור] וסת בין לאחר שיעור וסת דלענין טהרות אפי' כשיעור וסת טהרותיה תלויות דאם איתא לדם מיקרא מאן עכביה ולענין כתמים תולין לקולא דאמר' לאחר שיעור וסת מסתפקי' בטהרות. אלא הכא אם איתא לדם מאן עכביה. תימה כיון שיכול להיות שלא בא הדם מקודם אמאי בעלה בחטאת ושמא יביא חולין לעזרה. וי"ל דסתן שרוב פעמים בא מקודם והתשמיש איכא לשולי בעיכוב שמש איכא ודאי טומאה מן התורה:

א) מלה דלי"ל ליתה שלו. מאן לנבא כגון שבשעה שלבשה החלוק כבר היתה וכו'.

מוסף רש"י

שהיו ישנות במטה אחת. במסכת נדה (סא.) מוקי לה במשולבות ודבוקות זו בזו (קדושין פא:).

בשיעור וסת. לאחר תשמיש מיד, ובמסכת נדה (יד:) מפרש שיעור וסת, שעומד העד תחת הכר והמקנח ואינו מחוסר אלא לקנח מיד (שם).

קדושין פא: [עי' תוס' סוטה כח: ד"ה כר"ש]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שתיהן וכו' למעמד הפנימית: (ב) ד"ה כבר פדא וכו' ושורפין ואינו כאמר:

הגהות הגר"א

[א] גמ' היה מעשה. נמחק תיבת היה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה במטלניות וכו' משמע דאי חשיב. עי' סוכה טו ע"א תוס' ד"ה לא מצי:

מוסף רש"י (שייך להלן דף סא ע"ב) בבגד שאבד בו כלאים. שנארג בו חוט של כלאים ואינו ניכר (פסחים מ: וכעי"ז ע"ז סה:). הרי זה לא ימכרנו לעובד כוכבים. דהואיל ואין כלאים שבו ניכרים אתי לזבוניה האי נכרי לישראל ולבש להו ישראל ולאו אדעתיה (פסחים שם). ולא יעשנו מרדעת לחמור. דילמא הדר שקיל ליה מהתם ותופרו כלאחר מבגדיו (שם). אבל עושה ממנו תכריכין למת. דמהתם תו לא שקיל ליה, דבגדי המת אסורין בהנאה, ומת אין מצות נוהגות בו, דכתיב במתים חפשי, כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות (שם וכעי"ז ע"ז שם) ואי קשיא אמאי אסור למוכרו, וליבטיל ההוא חוט ברובה, הא לאו מילתא היא, דכלאים לא אמר ליבטיל ברובה, דעיקר איסור כלאים לא אסרה תורה אלא ע"י מערובת, וכלאים מתרגמינן עירובין, ולא שייך בהו ביטול (תמורה לג:). בפולמוס של אספסינוס. חיל שהביא אספסינוס על ירושלים (סוטה מט.) חיל שהעלה אספסינוס קודם שבא טיטוס עליהם (גיטין ז.). שבעה סמנין. כל דבר המועיל להעבירו קרי ליה סם לגביה, ואין סם לשון נוטס ולא לשון מרפא, אלא לשון דבר הצריך לתיקון חבירו (סנהדרין מט:). מעבירין על הכתם. לבדוק אם דם נדה הוא ולטמא טהרות שנגע בהן, או צבע הוא והטהרות טהורות, ואם עבר כולן עלו שבע סממנין כסדרן בהן סדרן, ולא עבר ודאי צבע היה, ואם לא עבר בידוע שצבע היה (שם, ועי' שבת צ.). רוק תפל. שלא טעם כלום כל אותו היום, תפל ריקם וגוע ואסר כל טעם מאכל, כגון דבר שלא נמלח למיקרי תפל (סנהדרין שם). ומי גריסין. נמי לעיסה גריסין של פול שלועסין וכוססין אותו ומשפשפין אותו בהן (שם). ומי רגלים. שהחמיצו והסריחו (שם). נתר. מין אדמה הוא וקורין לה ניתרא (שם ושבת שם). ובורית. עשב הוא ומעביר כתמים וקורין ליה ליגנ"ו שבוניריי"א (סנהדרין שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com